

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא

סמא

עין משפט
נר מצוה

(א) מאי אכל דקאמר רבינן,
(ב) וביביות ט: (ג) א נלקטין
(ד) ט"ז א"ל דדייה
(ה) כ"ט א"ל: ובי עכשיו (ו) ט"ז
ק

הגהות הב"ח

(א) גמי א"ל ר"א מאי
נפליה לרשא: (ב) רש"י
דיה שיטה ובי רש"י
שמעון בן גמליאל טול:

הגהות הגר"א

[א] גמי והאמר רב ריש
עגלא. כי"ב הרמב"ם מפרש
בהמה מתחלה דל"כ הא
כ"ר לית כפועל: [ב] שם
כי קאמר רב. כי"ב וכתב
הרמב"ם דה"ה דשמואל
דאמר קא"ן כי גמי איני
דוקא כה"ג דאית כי"ב אכל
הטור מפרש כ"ל עסק
אחר אלא שהמה מתחלה.
וסמ"ג ג"כ מפרש ריש
עגלא וקא"ן כ"ל עסק
אחר אלא כה"ג כ"ל עסק
[ג] שם מאן פלג כי.
כי"ב כי הרמב"ם וטו"ע
ולקן אינו טול מחלה
בשל חבירו ובי"ב הרשב"א
ווי"ב שם רש"י אכל שם
הוס' כי דלעולם נוטל ושי
דברים אמר ראשונה לנטול
המלוכה שהיה לטרוח
(ועמ"ש רבינו יומ"ט סי'
קע"ו ס"ק י' וס"ק י"ג):
[ד] רש"י ד"ה מותר
ש"ס כי. כי"ב והרמב"ם
מפרש שלש מהירות וכתב
ללא דוקא דלפניו עשירית
אכל ממ"ג וש"ס מפרש
כפירוש: [ה] שם ד"ה
וזו דידי הוא ובי ר' י'
כי"ב חבירו ובי"ב בשותפין.
סמ"ג ובי"ד הטור וט"ע
אכל הרמב"ם מנב דלף
בשותפין שאלה מתמסק
הוא כ"רין עסקא ומ"ש
השתא כי מפרש שלקח
בהמות אחרות לעגמו ובי
לו אחרות א"ל ליתן
אלא דבר מועט כדשמואל
וכמ"ל וא"כ ר' י' ובי
שהוא אריסא גבי א"ל ליתן
לו כלל ח"ש אמר אינשי
כי וט"ע כ"רין ק"א: [ו]
[ז] תוס' ד"ה אלא. דהא
אמרין כי. כי"ב הר"ף
ורמב"ם ל"ל הא כלל
כמ"ש הר"ף ורש"י בפרק
גמי שפטי (ועמ"ש רבינו
כ"ח מ"י ס"י כ"ג ס"ק ב':)

אי פלגא בהפסד. כלומר פלגא בהפסד דכתב בטרם הכי קאמר
לחם יראה רב עיליש יטול תרי תילתי בלגרי ויקבל עליו חצי ההפסד
לחיכה שכר עמלו במאי דשקיל טפי באגרא ממה שמגיע לחלק
פלגא דמלוה: שיטה איתמר. הכי אמר רב נחמן ר' יהודה ורבי
יוסי בנו ורבין שמעון (ט) כולן בשיטה
אחת אמרו דבריהם: מוסר [ז] שלש
בשכר. השם עגל למחצה בשכר
ובהפסד ואמר לו מה שיצא יותר על
שליש דמיו של עכשיו טול בשכר וכל
השאר נחלוק בשוה: מוסר. דהא קיבל
עליה מספיק ואע"ג דוימנין לדיכא מותר
שליש: ריש עגלא לפטומא. המקבל
עגל לפטומו למחצית הראש יטול כולו
לחלקו בשכר עמלו וזמנו והשאר
חולקין בשוה: מאי לאו דאמר ליה כו'.
ואשמעינן רב דאי ליכא מותר שלישי
שקול ריש עגלא: כי קאמר רב. הרי
זה מותר אע"ג דוימנין ליכא מותר
שליש: כגון דאית ליה בהמות. למקבל
דיש עליו לטרוח לפני בהמותיו ובשכר
בהמה אחת עממה אין טרוחו נוסף:
דאמרי אינשי גביל גביל לטורא גביל
לטורי. בלחם טורח שאלה מגבל
סובין ושערין לפני שור אחד אתה
יכול לגבל לפני שנים: ויהיב ליה
לאריסיה. למחצה בשכר והפסד: אי
משאפסא בהדיה. אילו נתת חצי
המעוט והיית שותף בבהמה היה
נותן לך חף האליה כולה לחלקך:
פלגיה לאליסיה. כשכחו לחלוק חלק
רבי אלעזר את האליה: אמר ליה.
אריסיה: השאם כמעיקרא גמי לא.
עכשיו) לא תקן הראש כולו כמו
שנתת בראשונה: וזו דידי הוא. [ח] וכי
קבילת עגל פלגא בהפסד הוא וזו
מלוה גביל: ואי לא יהיבנא לך טפי
פורסא. אשתכח דקא טרוחא בפלגא
פקדון משום פלגא מלוה: דערסא
טפי פורסא. להכניס ולהוציא דאילו
מוון אם הוצרך לסובין או שעורין
קבילת לאמנע דדרך שותפין: לאסויי
ליה רעיה. מרעה לבהמות שאינו
כריך לקנות בשוק שיש עליו לטרוח
בשכריו: בגודלו. בהמה דקה. לשון
גדרות אלא (במדבר ג'): ואם בא
המקבל לחלוק. בתוך הזמן הזה:
חבירו. בעל הבהמה מעכב עליו:
אבל אינו דומה טיפולה של שנה
הראשונה לטיפולה של שנה אחרת.
שצריכה בשניה למונות מרובים יותר
מן הראשונה: מאי אכל דקאמר. כל
שכן דהיינו טעמא דמעכב עליו:
אלא. הכי קאמר לפי שאינו דומה
כו' וכיון דכך מנהג המקבלין חבירו
מעכב עליו. ואני שמעתי איפכא אם
בא בעל הבהמה לחלוק בתוך זמנו
המקבל מעכב עליו לפי שאינו דומה
טיפולה כו' שטיפולה שנה ראשונה
קשה משל שניה מפני שהוא דקה
טיפולה מרובה להכניס ולהוציא אכל

א"ל שיטה איתמר. אומר ר"ת דמ"מ הלכה כרשב"ג [ו] דהא
אמרין (גיטין דף עה). כל מקום ששנה רשב"ג במשנתנו
הלכה כמותו ואין נראה דהא רב ושמואל צעו או לקצין דינר או
ריש עגלא לפטומא ור' שמעון בן גמליאל לא צעי אלא גללים
אמרו דלא נפיש טריחא דא"ר יוסי
ב"ר יהודה אמר לעיל (דף סח): אפילו
בזהמות גדולות דסגי בנסיובי
ותומרי דסבר לה כצוה וגם רבינו
מנאל פירש דכל כי האי גוונא
שנאמר שיטה לית הלכתא כחד
מינייהו אלא כרבי שמעון דאמר
(ס) ונתן לו שכרו משלם:
אמר רב מותר שריש בשכרך
מותר. וא"ת והא לא אכל
כרביט הוא דשמא לא ימלא מותר
שליש ורב לית ליה דר' יהודה דשרי
לא אכל כרביט דאמר לעיל (דף סג).
עושין אמנה בפירות ואין עושין
אמנה בדמים ומשמע לעיל דהיינו
דלא כרבי יהודה ועוד דאפילו לרבי
יהודה לא שרי כזי האי גוונא אלא
כשיש צד ליה או מלוה לעשות לא
אחד שלא יהיה רביט ויש לומר דהכא
אפילו רבין משום דשיכחי טובא שהיא
מותר שלישי: דאמר ר' אינשי גביל
לטורא גביל לטורי. וא"ת מהאי
טעמא לשמרי אפילו לית ליה בהמה
לדידה דהא כריך לטרוח לעגמו
משום פלגא דמלוה וי"ל דלא דמי דאי
לית ליה בהמה לדידה אין כריך
לטרוח בהמה של שותפות בכל יום
אלא כל אחד יטרח ביומו:
אי משתתפת בהדיה יהיב לך גמי
א"ל תא. תימה למה היא סברה
כן דהא כי משתתף בהדיה גמי
ויטול כל הראש והרי הוא כבתחלה
דמתחלה שהיה טורח בכל הבהמה
של ר' אלעזר היה נוטל הראש ועכשיו
שטורח לרבי אלעזר רק בחצי בהמה
יטול חצי הראש מחלק רבי אלעזר
ועוד מאי קאמר השתא שותפי אין
והלא גם עתה היתה חלקו של רבי
אלעזר פלגא מלוה ויש לומר
דכשנשתתף עמו היה טורח בחציו
של רבי אלעזר בחנם ועל כן אמרה
יהיב לך גמי אלתא אחרי שאינך
לוקח מחלקו שום שכר:
כי

אי פלגא בהפסד תרי תילתי באגר אמר
רב כהנא אמריתא לשמעיתא קמיה דרב
זביר מנהדרדעא ואמר לי דלמא רב עיליש
טובל עמו בציר הוה ואמר רב נחמן הלכה
כו' יהודה אמר ליה לאו הלכתא איתמר
אלא שיטה איתמר הכי גמי מסתברא דאי
לא תימא הכי מלה ליה למיחשב ולמימר
הלכה הלכה לימא הלכה כו' יהודה דמיקל
מכולהו אמר רב מותר שלישי בשכרך הרי
זה מותר ושמואל אמר לא מצא מותר שלישי
ילך לביתו ריקן אלא אמר שמואל "קוצין לו
דינר וסבר רב אין קוצצין לו דינר וא' והאמר
רב ריש עגלא לפטומא מאי לאו דאמר ליה
מותר שלישי בשכרך לא דקאמר ליה אי
אימא [ז] כי קאמר רב מותר שלישי בשכרך
מותר כגון דאית ליה בהמה לדידה דאמרי
אינשי גביל לטורא גביל לטורי דר' אלעזר
מהגרונאי זבין בהמה ויהיב ליה לאריסיה
מפטים ליה ויהיב ליה רישא באגריה ויהיב
פלגא רווחא אמרה ליה דביתוהו אי
משתתפת בהדיה יהיב לך גמי אליתא אול
זבין בהדיה פליג ליה מאליתא א"ל (ט) תא
נפליה לרישא א"ל השתא כמעיקרא גמי לא
א"ל עד האידינא וזו דידי הוא אי לא הוה
יהיבנא לך טפי פורתא מיחזי כרביית השתא
שותפי אנן מאי קאמרת טרוחא טפי פורתא
האמרי אינשי סתם אריסא למרי ארעא
קמשעבד נפשיה לאתויי ליה רעיא תנו רבנן
יהשם בהמה לחבירו עד מתי חייב למפל
בה סומכום אומר באתונות שמונה עשר
חדש בגודרות כ"ד חדש ואם בא לחלוק
בתוך זמנו חבירו מעכב עליו אבל אינו דומה
טיפולה של שנה זו לטיפולה של שנה אחרת
(אבל מאי קאמר) אלא לפי שאינו דומה
טיפולה של שנה זו לטיפולה של שנה אחרת
תניא אידך השם בהמה לחבירו עד מתי
חייב למפל בולדות יבדקה ל' יום ובגסה ג'
יום רבי יוסי אומר בדקה ג' חדשים מ מפני

שטיפולה מרובה מאי טיפולה מרובה מפני ששיניה דקות ומכאן ואילך
נוטל מחצה שלו וחצי מחצה בשל חבירו רב מנשיא בר גדא שקל מחצה
שלו וחצי מחצה בשל חבירו אחא לקמיה דאביי א"ל [ז] במאן פלג לך ועוד מקום
שנהגו לגדל הוא ותנן מקום שנהגו לגדל יגדילו הנהו תרי בותאי דעבוד
עסקא בהדי הדדי אויל חד מנייהו פליג וזו בלא דעתיה דחבריה אתו לקמיה
דרב פפא א"ל מאי נפקא מינה הכי אמר רב נחמן וזו כמאן דפליגי דמו לשנה
זבון חמרא בהדי הדדי קם אידך פליג ליה בלא דעתיה דחבריה אתו לקמיה
דרב פפא א"ל במאן פלג לך א"ל קא חזינא דבתר ד' דידי קא אתי מר א"ר פפא
כה"ג

טיפולה השניה קל ושבחה מרובה וקשיא לי אי טיפולה של שנה קלה משל ראשונה מאי לשון חייב לטפל בה דקמיה רישא משמע דעל כרחו חייב
לטפל בה כל הזמן הזה: עד מתי חייב לטפל בולדות. שאף הן נחלקין למחצה שהן שכר והמקבל בא לומר חלוק אותו מיד שלא לעסוק
בחלק שכן שאינו נוטל בו כלום: בדקה שלשים ובגסה חמשים. כדרך שפרט לך הכמוז בטיפולה הבכור שחייב ישראל לטפל בו בדקה שלשים
ובגסה חמשים ואח"כ נותנו לכהן דליף ליה בצכורות (דף ע"ו): מקראי: שניה דקות. וצריכה לאמנה ולחדש הרגיל בכך: מכאן ואילך. יטול
המקבל מחצה שלם בשכר חלקו שהרי חציו שלו הן ובמחצה השני של חבירו יטול מחצה בשבח כדרך שנוטל באמנה מחצית שכר ושכר עמל ומוון
ליכא. ואע"ג דחצי אחריות של מחצית חבירו עליו כיון דבעי למיטרח בה משום מחצה שלו שהוא קרן גמור ואינו מלוה (ו' טרם משום לדידה קא
טרח ולא מיחזי כריביתא: מאן פלג לך. מי שם אותה שמה לא נישומית יפה: יגדילו. בולדות עד שיהו גדולים ואינו נוטל בשל חבירו כלום:
טובי

פ"א א מ"י פ"ו מהלכות
שותפין הלכה ב ופ"ח
שם הלכה א וע"י בהשגות
ובכסף משנה סג עשין
פה ולאון קג טוש"ע י"ד
פ"ח ב מ"י שם פ"ח הלכה
א סג ע"ש:
פ"ג ג ד ה מ"י שם פ"ו
שם הלכה ב סג ע"ש
טוש"ע שם:
צ ר ז ח ט מ"י שם פ"ח
הלכה ד סג ע"ש
טוש"ע שם סג ע"ש:
צ"א י כ מ"י שם פ"ה
הלכה ט סג ע"ש
טוש"ע ח"מ פ"י קטו ע"פ
פ' וסעף י"ח:

מוסף רש"י
טיפולה. טרוחא (בבברות
כו). מפני ששיניה
דקות. ואינו יכול לאכול
עקב ואם לא תהא עם האם
תמות (טו).